

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez p o c z t y: kwartalnie 3 złr 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z p o c z t a: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRENUMERATA

Na trzeci kwartał 1853 GAZETY LWOWSKIEJ z DODATKAMI, od 1go lipca do ostatniego września:

Dla Miejscowych 3 złr. 45 kr.
Z opłatą pocztą 4 złr. 30 kr.

Kto wymaga kwitu, nadpłaca ile na stępel przypada, i nadto jeżeli kwit ma kantor franco odsyłać, dodać raczy należności tyle co wynosi opłata listu na jego odległość.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Francya. — Belgia. — Niemce. — Doniesienia z ostatniej pocztą. — Wiadomości handlowe.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 15. czerwea. Dnia 16. czerwea 1853 wyjdzie i rozestany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie, Oddział drugi, zeszyt XIV. z roku 1853 dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 120. Rozporządzenie krajowej dyrekecy skarbowej we względzie stępla na protokoły licytacyjne w pertraktacyach o subarendowania, lub o jakie dostawy.

Nr. 121. Obwieszczenie komisji gubernialnej krakowskiej z dnia 18. marca 1853, o rozciągnięciu na Wielkie księstwo Krakowskie przywileju Wendelina Brauna na wynalazek nowej maszyny do wyłuskiwania rzepaku w celu uzyskania oleju do pożywania zdanego.

Nr. 122. Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 25. marca 1853, którem nadano dwa wyłączne przywileje.

Nr. 123. Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 27. marca 1853, o nadaniu dwóch wyłącznych przywilejów.

Nr. 124. Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. marca 1853, o nadaniu dwóch wyłącznych przywilejów.

Nr. 125. Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 6. kwietnia 1853, którem doniesienie, że Ferdynand Burgett swój przywilej z dnia 21. lipca 1852 odstąpił dyrekecy towarzystwa akcyonaryuszów wyłącznie uprzywilejowanych młynów parowych w Wiedniu, do wiadomości podaje się.

Nr. 126. Obwieszczenie prezydium krajowego z dnia 15. kwietnia 1853, względem zawieszonych działalności ustawy o broni, wydanej dla Galicyi z W. księstwem Krakowskim i dla Bukowiny.

Czerniowce, 10. czerwea. Z końcem miesiąca maja 1853 wpłynęły w księstwie Bukowiny na wybudowanie kościoła w Wiedniu do c. k. głównej krajowej kasy w Czerniowcach następujące składki:
(Ob. Nr. 133. i 134. Gaz. Lw.)

Towarzystwo strzelców w Czerniowcach, mianowicie pp.: Jan Baumann 2r., Jan Burla 1r., Michał Bernhardt 1r., Dezyderyusz Chalbasany 5r., Wincenty Denarowski 30k., Jakób Freuendorfer 2r., Jan Geissler 30k., Piotr Henz 2r., Józ. Kalicki 2r., Wojciech Kerzel 1r., Jan Konarowski 2r., Kasper Kreutzmann 30k., Karol Krügel 30k., Franc. Legerlutz 2r., Michał Lenczewski 2r., Szymon Mitekiewicz 5r., Michał Macuski 5r., Edward Neunteufel 3r., Józ. Ott 1r., Marcin Pfaf 2r., Telesfor Pfau 2r., Michał Petraczek 2r., Franc. Rudolph 5r., Michał Rippel 2r., Andrzej Sanocki 2r., Michał Sawiltz 5r., Franc. Schreiber 2r., Henryk Sause 5r., Józ. Tobiasz 2r., Franc. Ulrich 2r., Jan Weich 30k., Ignacy Weissmann 2r., trywialny nauczyciel w Tereblestie Teodor Lewicki 1r., uczniowie szkoły trywialnej w Tereblestie 9r.12k., szkoła tryw. w Istensegils, mianowicie trywialny nauczyciel Walenty Pecky 6r.48k., młodzież szkolna 3r.12¹/₂k., gmina Tereblestie 6r.24k., mandataryusz i sędzia policyjny p. Solecki z Schipenitz 5r., wójt z Schipenitz Aleksander Ludeczak 2r., gmina Schipenitz 100r., wójt z Lużan Wasyl Mandryk 2r., gmina Lużan 80r., gmina Wittilówka 20r. Urzędnicy podatkowi z Dorna Watra, mianowicie pp.: poborca podatku Relikowski 1r., kontrolor Quirsfeld 30k., sługa urzędu podatk. Sienkiewicz 20k.,

małzonka poborca podatku Karolina Relikowska 1r., poborca podatku z Starożytnet Jerzy Veit 4r., kontrolor Brzozowski 2r., sługa urzędowy Andrzej Bahrynowski 30k., pani Balascha Seweskul z Broskoutz 30k., pp. Aleksander Wittenko 20k., Piotr Braha 20k., Grzegorz Andryasiewicz 24k., Izak Nikołajewicz 24k., Michał Mar-dorasiewicz 30k., Skarlataki Styrcze 30k., gr. nieunięki proboszcz Jan Tarnawski 14k., p. Jerzy Popeskul 14k., Ozyasz Watter 20k., szlachecka gmina z Broszkoutz 19r.42k., włościanie z Broszkoutz 14r.32k., właściciel części dóbr Skarlataki Gojan 2r., gminy: Jordanestie 30r., Suczaweny 13r.54k., Krasna Puttni 13r., Krasna Ilski 20r., Budenitz 10r.

Z Putilla: poborca podatkowy Laskowski 2r., kontrolor Gąsiorowski 2r., sługa urzędowy Oliszewski 20k., gr. kat. proboszcz Szczerowski 2r., mandat. i sędzia polic. Pawłowski 1r., pp. aktuarysze dominikalni: Czajkowski, Czerniawski po 1r.; komendant strzelców górskich Jałyński 2r. Strzelcy górscy w Putilla 3r.20k., Leib Schärf 1r., poborca podatku z Radautz p. Krauss 1r., w Radautz pp.: Ferdynand Togilzer 20k., Ferdynand Asboth 20k., panna Anna Czuk 10k., pan Jan Rossignon 40k., 22 mieszkańców z Radautz 4r.30k., gminy: Radautz 5r.40k., Bilka 4r.4k., Kostisch 4r.27k., Neuftratautz 9r.30k., Puttna 5r.6k., Unter-Horodnik 3r.45k., kontrolor podatkowy Völker 12k., oficyał podatk. Hauser 10k., oficyał podatk. Terlecki 10k., sługa urzędowy Traxal 6k., gminy: Babin 26r., Mossorówka 20r., Zwiniacze wraz z Kostryszówką 30r., Kissileu 46r.31k., Borontz 64r.40k., Prylipcze 29r., Luka 21r., Czinkou 29r.12k., Okna 43r., Czarny Potok 20r.30k., Onuth 21r.20k., Samuszyn 18r.16k., Wasileu 100r., właściciel dóbr Okna p. Michał Zotta 100r.

PP. urzędnicy dystryktowego sądu w Suczawie 10r.50k., gmina Bunestie 2r.10k., izraelska gmina z Wisznitz 20r., gmina Millie 4r., Lippowanie z Mihodry 1r., ze składki w gr. kat. kościele w Wisznitz 41k., okręgowy lekarz z Wisznitz Antoni Burgmann 5r., mandat. i sędzia policyjny Sobol 2r., gr. kat. proboszcz Korezyński 1r., gr. nieun. proboszcz Gribowski 1r., gr. nieun. kooperator Tarnawski 1r., kontrolor podatk. Baranowski 1r., komisarz straży finansowej Rosmany 1r., poborca podatku. Calecki 1., kandydat urzędu podatk. Wieleżyński 20k., sługa urzędu podatk. König 20k., nadzorca Krasucki 20k.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiedeń, 10. czerwea. Dnia 11. czerwea 1853 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozestany XXXIII. zeszyt dziennika rządowego ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 105. Rozporządzenie ministerstwa finansów w porozumieniu z ministerstwem spraw zewnętrznych z d. 1. czerwea 1853, obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych względem należności od spraw prawnych toczących się między cudzoziemcami w państwie austriackiem.

Nr. 106. Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 6. czerwea 1853, którem nakazano ściąganie z obiegu niemieckich pieniędzy papierowych na 6 kr.

Sprawy krajowe.

Kraków, 10. czerwea. Jak pożyteczną jest instytucya c. k. żandarmeryi, jak dobroczynnym i skutecznym jest jej zakres działania, dowodzi następujący wypadek potwierdzony przez kilku nao-cznych świadków.

Dnia 15. maja r. b. o drugiej godzinie po północy przebudzona została posesorka karczmy „Zielona“ w obwodzie miasta Oświęc-cima Lotti Matzner, wołaniem na gwałt i ujrzała z największą trwo-gą, że cała strzecha karczmy stoi w płomieniach.

Z największym pospiechem porwała dwoje swoich dzieci i zanosła je na pastwisko przed karczmą, ale gdy powróciła, ażeby ratować trzecie dziecko co pozostało w karczmie, już było za późno, płomienie bowiem zajęły już się i ogarnęły także i strych, a nawet główne drzwi.

W tem nadszedł c. k. żandarm Piotr Hluchaniak na pogorzelsko, a gdy mu rozpaczająca matka powiedziała, że dziecko jej na śmierć jest narazone, nienamysłał się dzielny żandarm ani chwili, wyłamał kolbą swego karabinu okno, wskoczył otworem do izby, wyniósł z pośród duszącego dymu i z płomieni spiące dziecko i oddał je bez szkody strwożonej matce.

Niepoprzestając na tym szlachetnym czynie uratował żandarm Hluchaniak jeszcze pościel i skrzynię z bielizną, wyrzucając je przez okna i potem dopiero opuścił płonąca izbę, ażeby być pomocnym przy gaszeniu ognia.

Matka wyznała z rozrzewnieniem, że bez poświęcającej się odwagi tego szlachetnego wybawcy, dziecko jej niezawodnie byłoby poniosło śmierć w płomieniach.

(Rozporządzenie ministerstwa finansów względem należności od spraw jurydycznych toczących się między cudzoziemcami w Austrii.)

Wiedeń, 11. czerwca. Ministerjum finansów wydało w porozumieniu z ministerstwem spraw zagranicznych pod dniem 1go czerwca 1853 rozporządzenie obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych względem należności od spraw prawnych toczących się między cudzoziemcami w państwie austriackim. Na mocy tego rozporządzenia niepodlegają zawarte w państwie austriackim między cudzoziemcami sprawy prawne — za pomocą których się odbywają przeniesienia majątków bez pociągania za sobą prawnych skutków w terytorjum austriackim — należnościom ustanowionym dla przeniesień majątkowych w ustawach względem należności z dnia 9go lutego i 2go sierpnia 1850.

Dokumenta prawne wydawane w takich sprawach w państwie austriackim podlegają tylko postanowieniom pozycyi 101. II. wspomnianych ustaw względem dokumentów, mocą których zachodzi przeniesienie majątku. Jeżeli jednak później zachodzą wymienione w §. 23. rzeczonych ustaw warunki, pod któremi wydawane za granicą dokumenta prawne podlegają opłacie w miarę przeniesionego majątku, wtedy ze względu na należność uważane być mają zarówno z wydawanymi za granicą dokumentami prawnymi, przyczem wliczoną być ma należność zapłaconą według pozycyi 101. II.

(L. k. a.)

(Wykaz obiegu papierowych pieniędzy państwa w końcu maja 1853. — Ogłoszenia z c. k. ministerjum finansów.)

Wiedeń, 12. czerwca. Obieg papierowych pieniędzy państwa w końcu maja 1853.

Najwyższa kwota, której według obwieszczenia z dnia 15go

maja 1852 wszystkie w obiegu będące papierowe pieniądze państwa przewyższać nie mogły 175,000.000 złr.

Na mocy pożyczki państwa z dnia 4. września 1852 umorzono:

według obwieszczenia z 11. maja 16,000.000 złr.
dnia 17. maja 1853 3,000.000 złr.

W ogóle 19,000.000 złr.

Najwyższa kwota, której wszystkie w obiegu będące papierowe pieniądze państwa obecnie przewyższać nie mogą 156,000.000 złr.

Istotna kwota papierowych pieniędzy państwa znajdujących się w obiegu, następnie w podatkowych i dochodowych, równie jak we wszystkich wydatkowych kasach państwa:

	W końcu maja 1853.	W końcu kwietnia 1853.
	złote reńskie	
po 3 ^o / _o uproc. asygnacye kasowe	6,880	8,060
po 3 ^o / _o uproc. bilety skarbowe	6,996,400	7,092,000
nieuprocetowane bilety skarbowe	121,680,245	123,715,985
asygnaty na krajowe dochody węgierskie	5,040,422	5,854,262
drobne papierowe pieniądze do wylosowania	1,856,076	1,982,467
drobne papierowe pieniądze nie do wylosowania	7,016,175	7,233,593
W ogóle	142,596,198	145,886,367

Przy porównaniu rezultatów z obudwóch miesięcy okazuje się zmniejszenie:

po 3 ^o / _o uprocetowanych asygnatów kasowych o	1,180
po 3 ^o / _o uprocetowanych biletów skarbowych o	95,600
nieuprocetowanych biletów skarbowych o	2,035,740
węgierskich asygnatów o	813,840
drobnych papierowych pieniędzy do wylosowania o	126,391
drobnych papierowych pieniędzy nie do wylosowania o	217,418
przeło w ogóle zmniejszenie o	3,290,179

W lombardzko-weneckich biletach skarbowych było po koniec maja 1853 jeszcze w obiegu 1,031,475 lire.

— W dodatku do dekretu z dnia 11. maja 1853 (Więd. Gaz. z 12. maja 1853 nr. 113) ogłasza się, że na mocy §. 2. postanowien pożyczki z dnia 4. września 1852, dnia 15. czerwca 1853 odbędzie się w przeznaczonym do tego domu na Glacis znówu spalanie kwoty 3,000.000 złr., mianowicie: 500.000 złr. w uprocetowanych biletach skarbowych, a 2,500.000 złr. w asygnatach na krajowe dochody Węgier, w obecności członka dyrekcji austriackiego narodowego banku.

Rozmaite wiadomości.

(Telegraf atmosferyczny). Pod tą nazwą wynalazł według doniesień dzienników amerykańskich („Cotton Plant“ z 28. kwietnia; „Baltimore American“ z 23. kwietnia) p. J. S. Richardson w Bostonie aparat, za pomocą którego będzie można przesłać listy i małe pakiety z niezmierną szybkością. Aparat składa się z rury długości dowolnej. W rurze znajduje się stempel czyli kolba, nazwana od Richardsona nurkiem (plunger). Przedmioty przeznaczone do przesłania kładzie się do worka i przywiązuje do nurka, popędzanego naciskiem atmosfery zwykłej gęstości, i działającej nań z tyłu, gdy tymczasem u wylotu przerzedza się atmosferę za pomocą pompy powietrznej. (Jest-to więc naśladowanie atmosferycznej kolei żelaznej Clegg'a). Model Richardsona na próbę urządzony jest na 30 stóp długi, rura zaś ma 1½ cala w przecięciu. Wynalazca utrzymuje, że nurek pomieniony może w przeciągu jednej godziny przebieść przestrzeń tysiąca mil angielskich (przeszło 200 mil niemieckich). Aparat zresztą tak jest urządzony, że wzdłuż linii tego telegrafu znajdują się stacje, na których nurka można w razie potrzeby wstrzymać w przelocie. W takim razie wypuszcza się po-za nim część naciskającego powietrza, zaczem też zwalnia się i cały popęd atmosferyczny. Osobnym przyrządem zapobieżono szkodliwym skutkom tarcia. Utworzyło się już stowarzyszenie, wyjednawszy sobie patent na ten wynalazek, i pod nazwą „New York and Boston Atmospheric Despatch Company“ wybuduje linię telegraficzną z Bostonu do Nowego Yorku. Rura do tego użyta będzie mieć dwie stopy w przecięciu, a całe urządzenie kosztuje 2000 dolarów na każdą milę. Co godzina odchodzić ma depesza, i drogę pomiędzy pomienionymi miastami przebiegać w przeciągu pół godziny. Rur nie potrzeba koniecznie w prostym kierunku zakładać.

W paryskim teatrze „Gaité“ popisuje się teraz pewien Anglik, nazwiskiem Sands, sztuką chodzenia po suficie, głową na dół, a właściwie suwania się po nim nogami. Dokonuje tego za pomocą za-

stosowania nacisku powietrza na próżne przestwory. Sands przymocowuje do stóp swoich przyrząd pozostawiający pomiędzy nimi a sufitem przestrzeń niezawierającą powietrza. Lecz żeby i przy suwaniu się nie weszło powietrze, potrzeba na to całkiem gładkiej powały. Podczas ostatniego przedstawienia suwał się Sands po nierównym suficie; upadł więc i byłby niezawodnie kark skręcił, gdyby oględna policja nie kazała była rozwiesić sieci nad sceną.

Niejaki Demetrowic, majster krawiecki z Temeszwaru, który dawniej już przyrządzał w sposób właściwy kredę do znaczenia sukna do przykroju, odkrył teraz wynalazek farbowania kredy ośmią różnemi farbami tak trwale, że ją nawet z papieru niepodobna zerzeć. Wynalazek ten byłby dla malarzy bardzo korzystny.

Dr. Karol Scherzer wspomina w opisie podróży swojej w puszczech Wiskonsinu o nowym sposobie przesłania listów: „Jechałszy rzeką Burnt wood river“ — mówi Scherzer, „gdy w tem jeden z dwóch wiosłarzy naszych zawołał z żywością zwykłą mieszkańcom kanadyjskim pochodzenia francuskiego: *une lettre! une lettre!* Jakoż na długiej żerdzi wisiał list obwinięty korą brzożową, i adresowany do pewnego jeometry w puszczy górnego jeziora (in the woods of Lake Superior). Przy tym liście była osobna także kartka w języku angielskim, w której upraszano przejeżdżających, ażeby list pozostawiono nietknięty, aż pokąd niedostałby się do rąk właściwego adresata. Podobny sposób przesłania listów w tych okolicach leśnych i odwiecznych pustyń coraz bardziej się tam upowszechnia, a suche, wysoko sterczące drzewa są daleko pewniejszym środkiem do przesłania listowych, niż niedbali i nieusłuzni Indianie.

Bankier Alexander w Hanowerze darował do zbioru numizmatycznego Zjednoczenia historycznego dla niższej Saksonii bardzo

Doliczywszy do tego poprzednio spaloną sumę 19,000.000 złr. okazuje się ogółowa kwota 22,000.000 złr., której amortyzacyę uskuteczniło z funduszu pożyczki z roku 1852.

— W dodatku do publikowanego w *Więd. Gaz.* z 12. maja 1853, nr. 113. dekretu ogłasza się, że dnia 18. czerwca 1853 będzie spalona w przeznaczonym do tego domu na Glacis kwota drobnych papierowych pieniędzy, wynosząca 350.000 złr.

Dodawszy do tego dawniejsze amortyzacye drobnych papierowych pieniędzy w kwocie 8,950.000 złr., następnie amortyzowane już papierowe pieniądze z kursem przymusowym w kwocie 25,000.000 złr. wynosi ogółowa suma dotychczasowej amortyzacyi w papierowych pieniądzech państwa 34,300.000 złr., którą użyciem części wpłat na pożyczkę z roku 1851 uskuteczniło.

Z c. k. ministerium finansów.

Wiedeń, dnia 11. czerwca 1853.

(G. W.)

(Litogr. „koresp. austr.“ o obiegu papierowych pieniędzy państwa.)

Wiedeń, 12. czerwca. Zmniejszenie będących w obiegu pieniędzy papierowych państwa w miesiącu maju wynosi według ogłoszonego dziś wykazu 3 $\frac{1}{2}$ milionów; 3procentowe asygnacye z kursem przymusowym ściągnięte są tak dalece z obiegu, że wyszczególnienie ich w wspomnianym wykazie raczej dla porządku jest podane. Obiegające bez kursu przymusowego 3procentowe asygnacye skarbu państwa pozostały w kwocie siedmiu milionów; powyższe więc zmniejszenie rozdzieliło się na inne gatunki pieniędzy papierowych państwa. Z końcem maja było w obiegu we wszystkich gatunkach 142,596.198 złr. Doliczywszy te 142 $\frac{1}{2}$ milionów do 197 $\frac{1}{2}$ milionów banknotów, które dnia 31. maja były w obiegu, okazuje się ogółowy obieg pieniędzy papierowych w sumie 340 milionów reńskich z końcem maja, miasto 341 $\frac{3}{4}$ milionów reńskich z końcem kwietnia. Dnia 15. czerwca umorzona będzie dalsza kwota trzech milionów pieniędzy papierowych państwa; wtedy obieg pieniędzy papierowych państwa nie będzie mógł przewyższać sumy 153 milionów. Na ruchunek ostatniej pożyczki będzie umorzona suma 22 milionów i pozostanie jeszcze 3 miliony do dyspozycyi na umorzenie.

(L. k. a.)

(Przybycie Jego Mości króla Bawaryi do Wiednia. — Wiadomości potoczne.)

Wiedeń, 11. czerwca. Dzisiaj o godzinie 3 $\frac{1}{4}$ po południu przybył Jego Mość król Bawaryi Maxymilian II. na uroczyste przyzdobiony dworzec kolei żelaznej w Hetzendorf. Jego Mość Cesarz i wszyscy obecni tu Arcyksiążęta oczekiwali i powitali tam najdosłowniejszego Gościa. Także wysoka jeneralicya i p. gubernator Wiednia Fml. Kempen przybyli na dworzec w Hetzendorf, gdzie ustawiona była kompania honorowa. Po przybyciu pojechał Jego Mość król, w uniformie Swego austr. pułku kirysyerów Nr. 2. z Jego Mością Cesarzem, który był w uniformie pułkownika bawarskiego, sześciokonnym galowym powozem dworskim do Schönbrunn. Mimo znacznego oddalenia dworca kolei żelaznej od rezydencyi, zebrały się

rzadki medal. Jest on ze srebra, wielkości talara z brzegiem nieco wypukłym i dobrego odcisku. Po jednej stronie wizerunek mężczyzny okazałego z wybitnymi rysami i mocno zarosniętą brodą, dokoła zaś napis: *Johann von Leiden. Ein Koninck der Widerdoper so Monster.* Ma na sobie płaszcz książęcy, tudzież kapelusz lub baret na głowie; w prawej ręce trzyma zwitek papierów, w lewej berło, u szyi łańcuch z kulą świata, na której krzyż i korona w górze, a na piersiach również ciężki łańcuch złoty. Pod wizerunkiem znajdują się te słowa: *Wahrhaftich Conter.* (Prawdziwy wizerunek). Po stronie odwrotnej widać herb przez króla anabaptystów przyjęty: kulę świata z krzyżem u góry i z dwoma na krzyż złożonymi mieczami gołymi. Nad tem znów korona, a dokoła napis: *Gottes Macht ist myn Cracht.* (W Bogu moc i siła moja). MDXXXVI. I. (1536).

Dnia 31. maja wieczór, około pół do 10tej godziny spadły w Neustadt (w Hildesheim) dwa kamienie meteoryczne z czerwonym błyskiem płomiennym, a to w przeciągu jednej minuty i w prostym kierunku. Niebo było podówczas pochmurne, a w powietrzu panowała cisza zupełna. Odszukane pośród okrucy jednego z tych kamieni waży 17 $\frac{1}{2}$ łutów, drugiego zaś nieco nad 6 łutów. Obydwa rozbiły się w drobne kawałki.

Nowo założona kolonia robotników w Paryżu pod nazwiskiem „Cite Napoleon“, przy ulicy Rue Rochechouart, utrzymuje się pomyślnie i ma teraz 600 mieszkańców, a w liczbie tej znajduje się dość wiele dzieci. Wszystkie pomieszkania są zajęte. Czynsz roczny wynosi 80 franków za jedną izbę, 100—150 za jeden pokój z sypialnią i małą kuchenką. Największy czynsz wynosi 300 franków. Wszystkie pomieszkania są przestronne i jasne, a wewnętrzne urządzenia domów, wygodne i zdrowe. Każde piętro ma osobne tranzety i rynsztoki, ale nie ma własnej wody. Na podwórzu znajduje się fontanna zaopatrująca w wodę całą kolonię. Cały ten zakład mógłby zresztą czystiej być utrzymanym, i przyznać należy że wzorowe ochędóztwo nie należy wcale do głównych cnót robotników francuskich.

jednak liczne tłumy ludu i witały obydwoh Monarchów z najgłębszym uszanowaniem. Wkrótce po przybyciu do Schönbrunn był tam na cześć Jego Mości króla wielki obiad u dworu. W poniedziałek przed południem odbędzie się wielka parada wojskowa.

— Gazeta Zagrabska zawiera doniesienie z Tryestu, że Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Ferdynand Maksymilian przedsięwzięcie podróż morzem do Oryentu.

— Dzisiaj o godz. 5 $\frac{1}{2}$ wieczór odbył się w kościele św. Jana przy ulicy Praterstrasse pogrzeb c. k. ministra bez portefeillu JE. hrabi Franciszka *Stadiona*. W kościele zebrał się wszyscy pp. ministrowie i wielu wysokich urzędników państwa. Po ceremonii kościelnej zawieziono zwłoki do grobu familijnego do Kleutsch w Czechach.

— Dzisiaj przybędzie do Wiednia nowo-obrany JMX. Arcybiskup Ołomuniecki hr. *Fürstenberg* dla przedstawienia się Jego c. k. Apostolskiej Mości.

— U król. angielskiego ambasadora lorda Westmoreland był wczoraj wielki obiad dyplomatyczny, na którym byli: p. minister spraw zewnętrznych hr. Buol-Schauenstein, ces. rosyjski poseł baron Mayendorf z synem, francuski poseł baron Bourqueney z małżonką, król. hanowerski poseł baron Stockhausen, król. belgijski ambasador hr. O'Sullivan, p. podsekretarz państwa baron Werner i inne znakomitości dyplomatyczne.

— Banknoty na 5, 10, 100 i 1000 złr. IV. formy można było dotychczas mieniać w filialnych kasach bankowych bez zwłoki i bez wszelkiej formalności. Od dnia 30. czerwca r. b. nie będzie to już mieć miejsca, bowiem od 1. lipca r. b. mogą wprowadzić filialne kasy banku przyjmować wspomniane banknoty, lecz nie będą ich natychmiast mieniać, gdyż muszą pierwiej podawać do dyrekcji banku o pozwolenie względem ich wymiany.

— Traktat względem przystąpienia księstw Parmy i Modeny do austr. pruskiego traktatu celnego i handlowego jest już stanowczo zawarty i ratyfikowany. Urzędowe ogłoszenie ma nastąpić równocześnie z pruskim traktatem handlowym. (L.)

(Kurs wiedeński z 15. czerwca.)

Obligacye długi państwa 5 $\frac{0}{10}$ —; 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ 83 $\frac{7}{10}$; 4 $\frac{0}{10}$ —; 4 $\frac{0}{10}$ z r. 1850. —; wylosowane 3 $\frac{0}{10}$ —; 2 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 131 $\frac{1}{2}$. Wied. miejsko bank. —. Akcyje bankowe 1420. Akcyje kolei póln. 2227 $\frac{1}{2}$. Głognickiej kolei żelaznej 824 $\frac{1}{4}$. Odenburskie 122. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 754. Lloyd. 615. Galic. l. z. w Wiedniu —.

Francya.

(Wiadomości z Konstantynopola według dziennika Constitutionnel.)

Paryż, 7. czerwca. „*Constitutionnel*“ donosi, że według listów z Konstantynopola z 23. maja postanowił dywan po odjeździe księcia *Menzykowa* wysłać szwagra *Sułtana Halila Baszę* jako nadzwyczajnego posła do Petersburga, ale oraz dodaje, że własna jego korespondencya nic o tem nie wspomina.

Zakład posiada szkołkę dla dzieci liczącą już teraz 50 uczniów i uczennic, kąpiele po 30 cent. za wannę, osobnego lekarza zwiedzającego codziennie zakład i opatrującego chorych bezpłatnie. Dozór zakładu powierzono inspektorowi, który odbiera czynsze i daje baczość na zachowanie się lokatorów. W zakładzie tym wzorowym rozwiązano zresztą zupełnie zadanie względem utworzenia podobnych kolonii robotniczych, a doświadczenie naprowadzi na dalsze poprawki praktyczne. Nowe podobnego rodzaju zakłady budują teraz na większy rozmiar na placu de l'Europe.

Jeden z wyższych urzędników magistratu Berlińskiego wykazał z aktów urzędowych, że przed świętami wielkanocnymi r. b. 50,000 sług zmieniło w Berlinie miejsce służby.

Francuskie dzienniki zawierają wiadomość o nowym wynalazku zastosowanym do fabrykacyi dobrych i trwałych fortepianów. Wynalazca nazywa się Sax, i jest ojcem słynnego fabrykanta instrumentów dętych. Dnia 17. maja r. b. odbyła się w tej mierze próba w pewnym salonie przy ulicy St. Georges w przytomności licznie zgromadzonych artystów, literatów i innych znakomitości. Starszego Sax'a znano już dawniej za czasów pobytu jego w Belgii jako doskonałego fabrykanta instrumentów, a teraz produkował się z fortepianem szczególnie pięknego dźwięku i mocnego rozgłosu, na którym grali z kolei znani fortepianiści Louis Lacombe, Fumagalli i Brisson. Fortepian, z którym zmianę przedsięwzięto, jest to instrument dawny i złego gatunku, Sax (ojciec) poprawił go pojedynczym bardzo przyrządem, lecz w sposób jeniálny. — Skrzypce są dość małej objętości, lecz ton ich silny i rozległy. Większa nierównie gitara ma przeciwnie ton bardzo słaby. Jakaz więc może być przyczyna tej różnicy? Zapewne nie inna tylko ta, że struny u gitary przylegają blisko do instrumentu, gdy tymczasem u skrzypców wznoszą się nieco w górę za pomocą podstawki. Tę samą więc zasadę zastosowano i do fortepianów, a próba powiodła się doskonale.

Mówiono o zaszlem rozdwojeniu między ministrami względem kwestyi orientalnej.

Następnie mówiono o mającym wyjść dekrete względem zaciągu 80.000 ludzi. Korespondent dziennika „*Independance belge*“ wyjaśnia jednak, że tym dekretem objęto tylko zwyczajny kontyngens dla skompletowania tych, którym czas służby upłynął. (W. Z.)

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

Paryż, 5. czerwca. „*Moniteur*“ ogłosił uchwaloną przez legislacyjne ciało ustawę względem rad znających się na profesyi (*conseils de Prudhommes*), które będą stanowić pewien rodzaj przysięgłych dla załatwiania sporów między robotnikami i patronami.

— Na mocy wyroku z dnia 6. lutego skazał sąd policyi poprawczej redaktorów dziennika „*La mode*“ na jedno-miesięczne więzienie i zapłacenie 500 fr. kary, iż ogłaszali fałszywe wiadomości. Redaktorowie apelowali przeciw temu wyrokowi, a naczelny trybunał potwierdził go wczoraj zupełnie.

— Batalion piechoty liniowej otrzymał w Touluzie rozkaz do pochodu, i pójdzie najprzód do Auch, a ztamtąd do Pau. Ten batalion będzie stanowić załogę w Eaux Bonnes podczas pobytu Ich Mości Cesarza i Cesarzowej w tamtejszych kąpielach.

— Nadeszły wiadomości z Algierji, według których jeneralny gubernator znajduje się jeszcze ciągle pod Beni-Fisi. Sądzą, że się uda do Ziana, starodawnej Chioba Rzymian, której rozwaliny znajdują się na zachód od wyspy Mansouriah w. odnodze Bougii. Kolumna jenerała Mac Mahon znajdowała się 29. maja na drugiej stronie Babor, i sądzono powszechnie, że się do morskiego brzegu przybliży, dla połączenia się z kolumną jeneralnego gubernatora. Groźny Bu-Barghla nie powazył się jeszcze wystąpić naprzeciw francuskiemu wojsku.

— „*Moniteur*“ zawiera wraz z odnośnem sprawozdaniem ministra spraw wewnętrznych dekret, który postanawia, jak mają być wykonywane przepisy zawartego z Sardynią traktatu sanitarności zaczawszy od 15. czerwca względem wszystkich sardyjskich okrętów w portach francuskich.

— Dziennym rozkazem naczelnego wodza Lavoestine uwolniono tutejszą gwardyę narodową od nocnej służby, którą dotychczas przy burmistrzostwach pełniła.

— Wiadomo, że była rozpisana subskrypcya na honorową szpadę dla jenerała Oudinot za odznaczające się jego prowadzenie wojny przeciw bandom Garibaldeggo. Oręż ten doręczono teraz temu wodzowi z napisem: *Clarissimo duci Oudinot titulo Regiensi. Roma expugnata. Prid. Cal. Jul. Anno Dni. MDCCLXIX.* Oprócz tego znajduje się na wierzchu wizerunek jenerała z napisem: *Fidei Christiani, Genio Ducis. Virtuti militaris.* (W. Z.)

Belgia.

(Przemowa Następcy Tronu Księcia Brabantu na posiedzeniu senatu.)

Bruxella, 8. czerwca. Podczas obrad w senacie nad organizacją armii zabrał głos także i książę Brabantu: „Szanowni Panowie,“ rzecze, „zabierając tu głos po raz pierwszy, nie spodziewam się wcale i nie myślę modyfikować zdania senatu; upraszam tylko o to, ażeby nie zbaczal już więcej z obranej drogi. Byliście Panowie zawsze przychylni wojsku, bowiem podzielaliście to zdanie, że kraj dopiero wtenczas jest wolny, kiedy umie zdobyć powagę dla siebie. Nikt zresztą nie zapomina zapewne o tych zobowiązaniach, jakie przyjęta za zgodą wielkich mocarstw neutralność nasza wkłada na nas wobec całej Europy. Wiadomo też WMPanom, że zobowiązania te dadzą się dopełnić tylko za pomocą silnej i dobrze zorganizowanej armii. Rząd przedkładając WMPanom projekt do ustawy przez nas roztrząsanej, czyni tylko zadość narodowemu i europejskiemu obowiązku. Przynosi mi to prawdziwą pociechę, że mogę mu dzisiaj życzyć publicznie szczęścia w tym względzie. Od dawnego już czasu uznano niedostateczność naszej organizacji wojskowej; dlatego też mianował dawniejszy gabinet komisyę, i polecił jej rozpoznanie wszystkich środków obrony krajowej i stanu naszej organizacji wojskowej. Izba potwierdziła właśnie prace rozpoczęte w tej mierze przed dwoma laty. Dowiedzieliście się więc teraz WMPanowie ze sprawozdania mężów ze sprawą dobrze obeznanych, czego Belgii potrzeba, ażeby w razie niebezpieczeństwa mogła się przy swej niepodległości utrzymać. Kto zaś chce zdążyć do celu, niepowinien i o środkach do tego zapominać. Rząd proponuje przeto WMPanom te środki, jakie Izba reprezentantów w sposób uznania godny przyjęła. Senat nie zechce zapewne okazać się obojętnym dla tej ważnej sprawy, a wojsko oczekuje z zaufaniem wotum WMPanów. Wojsko podziela wspólnie z mną przekonanie o prawdziwym patriotyzmie WMPanów, i ma zupełną nadzieję, że postawicie je w możności dopełnienia w razie potrzeby z godnością i dobrym skutkiem wszelkich ciężących na niem obowiązków.“

— Sekcyja centralna zajmująca się sprawdzeniem projektu ustawy mającej rząd upoważnić do zawarcia umowy względem zaprowadzenia bezpośredniej komunikacji zaatlantycznej między Antwerpią i Nowym Yorkiem, oświadczyła się za tym projektem. Zrobiono wszakże przytem i tę uwagę, ażeby rząd zastrzegł sobie prawo zmuszenia w razie potrzeby stowarzyszenia do należytego dopełnienia przyjętych przezeń zobowiązań. (P. Z.)

Niemce.

(Przybycie Wielkiej Księżny Maryi do Drezdna.)

Drezno, 9. czerwca. Jej cesarzewicz. Mość Marya, Wielka Księżna Rosyi, wdowa po księciu Leuchtenberskim, przybyła tu wczoraj wieczór wraz z dwoma swymi młodszymi synami, Cesarzewiczami Sergejem i Jerzym z Petersburga, i wysiadła w hotelu ambasady rosyjskiej. (W. Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 11. czerwca.)

Medal austr. 5% 83³/₄; 4¹/₂ 74³/₄. Akcy bank. — Sardyńskie — Hiszpańskie 42¹/₈. Wiedeńskie — Losy z r. 1834 — 1839 r. —

(Kurs giełdy berlińskiej z 11. czerwca.)

Dobrowolna pożyczka 5% 100¹/₂ p. 4¹/₂ z r. 1850 103¹/₄. 4¹/₂ z r. 1852 102³/₄. Obligacye długu państwa 91³/₄. Akcy bank. 106 l. Pol. listy zastawne —; nowe 95¹/₂; Pol. 500 l. 92; 300 l. — Frydrychsдоры 13¹/₁₂ Inne złoto za 5 tal. 11. Austr. banknoty. 93³/₄.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 11. czerwca. Izba niższa odroczyła debatę nad mocą pana Layard względem kwestyi tureckiej. (Abbl. W. Z.)

Wiadomości handlowe.

(Targ Olomuniecki na woły.)

Olomuniec, 8. czerwca. Na dzisiejszym targu było tylko 214 sztuk wołów, a mianowicie przypędzili: Pinkas Tarnawka z Jędrzyszowic 42 sztuk, Abraham Olster z Liska 39 sztuk, a w maiejszych partyach 133 sztuk. W drodze sprzedano blisko 900 sztuk. Gatunek bydła był tą razą po największej części dobry, ale ceny nadzwyczajnie wysokie, przeto też 42 sztuk pozostało niesprzedanych.

Na przyszły tydzień ma przybyć z Galicyi tylko 800 sztuk wołów.

Kurs lwowski.

Dnia 15. czerwca.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	3	5	6
Dukat cesarski	5	8	5	11
Półimperyal zł. rosyjski	8	54	8	57
Rubel srebrny rosyjski	1	43	1	44
Talar pruski	1	35	1	36
Polski kurant i pięciozłotówka	1	17	1	18
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	91	22	91	39

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 15. czerwca 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	91	30
Przedano „ „ 100 po	—	—
Dawano „ „ za 100	—	—
Żądano „ „ za 100	92	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 15. czerwca.)

Amsterdam l. 2. m. 151¹/₄. Augsburg 103⁷/₈ l. uso. Frankfurt 108¹/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 160³/₄ l. 2. m. Liwurna 109 p. 2. m. Londyn 10.44. l. 3. m. Medyolan 108⁷/₈. Marsylia l. — Paryż 128⁷/₈ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. 94. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 9⁴/₁₆. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeń. d. 13. czerwca o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stoplowanych agio 15¹/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 14³/₄. Ros. imperyal 8.46. Srebra agio 9³/₄, gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 15. czerwca.

Hr. Rozwadowski Wład., z Hruszowa. — Hr. Dzieduszycki Juliusz, z Jarzowiec. — Hr. Łoś August, z Werchraty. — PP. Mysłowski Antoni, z Koropca. — Homolacz Edmund, z Tarnowa. — Korzeniowski Alex., z Machnowa. — Głogowski Arthur, z Bojanowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 15. czerwca.

PP. Pruszyński Zygmunt, do Pilzna. — Cikowski Antoni, do Podhajec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 15. czerwca.

Pora	Barometr w mierze wiedeń. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
0 god. zran.	28 0 51	+ 13,5°	+ 20,5°	południowy,	pochm. ☉
2 god. pop.	28 0 60	+ 20°	+ 13°	południowy,	„
10 god. wie.	28 0 61	+ 14°		połud.-wschod.,	pochm. i gwiaz.

T E A T R.

Dziś: tragedia niem: „*Don Carlos.*“

Jutro: opera niem.: „*Der Dorfbarbier.*“

W sobotę: na dochód JP. Turwald, opera niemiecka: „*Don Sebastian.*“